

УДК 811.161.2'366.5(043.5)

ПРЕДИКАТИВНА РЕАЛІЗАЦІЯ НЕОЗНАЧЕНО-КІЛЬКІСНОЇ СЕМАНТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Поляк І. П.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

У статті досліджено семантичні різновиди предикатів неозначено-кількісної ознаки та неозначеної кількості-відношення, схарактеризовано їх на семантико-синтаксичному та формально-синтаксичному підрівнях, з'ясовано кількість і морфологічні ознаки підпорядкованих їм субстанційних одиниць.

Ключові слова: предикат неозначено-кількісної ознаки, предикат неозначеної кількості-відношення, суб'єкт, об'єкт, підмет, присудок, керований член речення.

Poliak I. P. Predictive implementation of undefined-quantitative semantics in the modern Ukrainian literary language. In modern Ukrainian language words with accompanying insignificance semantics are associated with predicates of undefined quantity. Due to their semantic branching, it is expedient to distinguish predicates of an undefined-quantitative feature and predicates of an undefined quantity-ratio. Indication for the quantitative revelations that are not clearly defined is common for both types. Predicates are also able to express undetected numbers clearly (primary manifestation) and the amount that constitutes a transitive zone between insignificance and significance (peripheral manifestation). Predicates of the undefined-quantitative feature mark precisely undetermined number of objects, phenomena, processes, etc. They indicate: 1) a small, not clearly defined small or less than necessary set of something; 2) insignificant-quantitative feature of objects, creatures, etc. that is enough for something; 3) a large, sometimes too large undifferentiated, precisely undetermined number of someone or something. Predictions of the undefined quantity-ratio point to a larger (the largest) or smaller (the smallest) undefined-quantitative feature of something compared to another subject or their totality. The language units of each groups and their subgroups are analyzed as markers of the semantic-syntactic and formally-syntactic sub-levels of the syntactic level. They are also reviewed in accordance with the number and formal expression of the entities that are in semantic-syntactic relations and formally-syntactic relations with them. All predicates' subgroups of undefined-quantitative feature require only one left-sided obligatory component-subject. Predicates of an undifferentiated number-ratio are different from them and predict, in addition to the subjective, the objective syntaxeme. Predicate syntaxemes on the formal-syntactic sub-level usually correlate with compounded nominal predicates, in particular their numeral, adverbial and noun models. Occasionally they are represented by a simple verbal predicate. All varieties of predicates are in a predicative relation to a subject, that is expressed in nominal or generic case. Controlled members of the sentence are revealed only in constructions that are simulated by stepped units of undefined semantics.

Key words: predicate of undefined-quantitative feature, predicate of undefined quantity-ratio, subject, object, subjective, predicate, controlled sentence member.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Трирівнева інтерпретація структурних компонентів реченневих побудов (семантико-синтаксична, формально-синтаксична та комунікативна), особливо активно студійована лінгвістами на зламі ХХ–ХХІ століть, засвідчила й довела свою продуктивність, продемонструвавши важливість різноаспектного дослідження мовних одиниць не тільки для синтаксису, а й для граматики загалом. Зазначений принцип аналізу превалює передусім у працях тих авторів, які сповідують ідеї функційно-категорійної граматики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У новітній лінгвоукраїністиці на таких засадах побудовані студії, у яких об'єктом дослідження обрано різні за частиномовним вираженням та валентним потенціалом предикатні синтаксеми. На цій проблемі зосередили увагу І. Р. Вихованець, К. Г. Горденська, М. Я. Плющ, А. П. Загнітко, М. В. Мірченко, Н. М. Костусяк, О. Г. Межов, І. А. Мельник, Т. Є. Масицька та ін. Їхні напрацювання демонструють цілісність опису мовного матеріалу, засвідчують важливість його інтерпретації з огляду на

функційні вияви одиниць у конкретних мовленнєвих ситуаціях. Комунікативно-прагматичний акцент сприяє подоланню хибного уявлення про предикати як засоби тільки формального плану й переконує в доцільності їхнього вивчення в площині семантичного потенціалу, трансформаційних і модифікаційних зрушень, функційної еквівалентності й, безперечно, на тлі динамізму мовної системи. Попри об'ємний лінгвістичний доробок, ознакові слова із семантикою неозначеності описані фрагментарно, переважно в контексті інших предикатів, тому порушена проблема досі є актуальною.

Формулювання мети і завдань статті. Проаналізувавши й узявши за основу методик та дослідницький інструментарій відомих науковців, маємо на меті з'ясувати особливості предикативного вираження неозначено-кількісної семантики в сучасній українській літературній мові, специфіку семантико-синтаксичних відношень та формально-синтаксичних зв'язків у межах структур, модельованих словами вказаного різновиду.

Виклад основного матеріалу дослідження. У новітній лінгвістичній парадигмі звичним стало

розмежування двох різновидів центральних компонентів простого речення – предикатної синтаксеми, з одного боку, та присудка – з іншого, за диференційну ознаку чого править зорієнтованість на специфіку відповідно семантико-синтаксичних відношень та формально-синтаксичних зв'язків у реченні [2, 23–32]. На своєрідній кореляції предиката та присудка слушно наголошує О. Г. Межов: «Предикат не слід абсолютно отожднювати з присудком, оскільки це одиниці різних рівнів реченнєвої структури – відповідно семантико-синтаксичного і формально-синтаксичного» [10, 52].

У сучасній українській мові частина мовних одиниць із супровідною семантикою неозначеності пов'язана з предикатами кількості, які виявляють значну значеннєву розгалуженість. У лінгвістиці існує кілька класифікацій цих ознакових слів. Одні лінгвісти їх розглядають серед предикатів стану [5, 16], інші кваліфікують як окремий клас предикатних синтаксем [2, 109–111; 8, 257–262; 10, 100–106]. Поряд із терміном *предикати кількості* наукову парадигму поповнили студії, у яких компоненти аналізованого різновиду названо *квантитативними предикатами* [10, 100–106]. Зорієнтованість на конкретний семантичний вияв дає змогу вдатися до внутрішньої диференціації предикатів неозначеної кількості. У цьому питанні також немає одностайності. Зокрема І. Р. Вихованець зазначає, що неозначено-кількісні предикати «передають точно не визначені, узагальнено-кількісні поняття. Такі поняття стосуються кількісних визначень у межах від приблизної кількості незначної репрезентації предметів до приблизних кількісних визначень їх надмірності» [2, 110]. У контексті валентності числівників цю проблему порушує Н. М. Костусяк, на переконання якої предикати розглядуваного зразка бувають двох різновидів: кількісної та кількісно-вікової ознак, що, окрім точно представленої, можуть указувати на приблизну чи недиференційовану квантитативну ознаку [8, 256–262]. Більш розгалуженою є класифікація предикатів неозначеної кількості, запропонована Н. В. Каверою. Дослідниця об'єднує їх у п'ять груп: предикати малої неозначеної кількості, предикати дуже малої неозначеної кількості з відтінком експресивності, предикати достатньої (недостатньої) кількості, предикати великої неозначеної кількості, предикати дуже великої неозначеної кількості, яку важко собі уявити [5, 16]. Групу неозначено-кількісних ознакових слів схарактеризувала й диференціювала Н. М. Ківшик. Науковець пише: «Оскільки ступінь неточності у процесі квантифікації може бути різним, розряд предикатів неозначеної кількості зазнає внутрішньої семантичної диференціації й потребує подальшого членування за основним критерієм, яке передбачає виділення таких підтипів: а) предикати приблизної кількості; б) предикати кількості-відношення; в) предикати власне неозначеної кількості. Вони передають градаційну ознаку «точно не встановлена кількість»: «максимально наближена до об'єктивних даних, але не точна диференційована кількість» – «точно не з'ясована недиференційована кількість, але більша/менша ніж...» – «зовсім не встановлена недиференційована кіль-

кість» [6]. Кожна із згаданих класифікацій заслуговує на увагу й цілком прийнятна для дослідження комплексної функційно-семантичної категорії неозначеності. Водночас докладне вивчення джерельної бази дало змогу внести деякі корективи в запропоновані науковцями схеми. Схиляємося до думки, що релевантними в аналізі й диференціації предикатів неозначеної кількості є домінантність та супровідність певних семантичних ознак. З огляду на це домінантною вважаємо ознаку кількості, а неозначеність – її супровідним виявом. Поєднання вказаних кваліфікаційних параметрів слугує підґрунтям для вирізнення двох різновидів предикатів неозначеної кількості: 1) предикатів неозначено-кількісної ознаки, 2) предикатів неозначеної кількості-відношення. Оскільки лексеми цієї групи можуть мати різні за градаційними параметрами чітко не визначені кількісні вияви, то в її межах вирізняємо ще підгрупи. Водночас, на нашу думку, доречно закцентувати на випадках, де неозначеність представлена чітко, а де кількісна ознака становить перехідну зону між неозначеністю та означеністю. Крім того, мовні одиниці кожної з підгруп варто аналізувати як маркери семантико-синтаксичного та формально-синтаксичного підрівнів синтаксичного рівня, а також розглядати відповідно до кількості та формального вираження субстантивів, які перебувають із ними в семантико-синтаксичних відношеннях та формально-синтаксичних зв'язках. Зорієнтованість на всі визначені принципи аналізу уможливить створення цілісної концепції кількісної неозначеності в українській мові.

Предикати неозначено-кількісної ознаки маркують точно не окреслену кількість предметів, явищ, процесів тощо, зокрема вказують на:

1) незначну, чітко не визначену невелику чи меншу, ніж потрібно, сукупність чогось. Вираження таких синтаксем пов'язане з неозначено-кількісними числівниками *мало*, *небагато*, *кілька*, *декілька*. З-поміж них лексеми *мало*, *небагато* найбільш узагальнено позначають малу кількість чогось. Наприклад: *Допоки політика буде прибутковим видом діяльності, жінок у ній буде мало...* («День», 04. 04. 2003); *Їх (людей, які в жовтні вийшли до Ради. – І. П.) небагато, але вони є* («День», 01. 01. 2018). Від проаналізованих певною мірою відрізняються мовні одиниці *кілька*, *декілька*, які вказують на невизначену малу кількість від трьох до десяти. З огляду на наявність певного числового обмеження, хоч і точно не представленого, такі лексеми, на нашу думку, становлять перехідну зону між кількісною неозначеністю та означеністю, наприклад: *Також на Волині було кілька таких осередків* («День», 01. 01. 2018); *І таких кіл чи овалів було декілька* («День», 21. 03. 2003). У функційно-семантичній сфері неозначеності, зокрема з указівкою на менший, ніж потрібно, обсяг чогось, функціонує прислівник *замало*: *Заяв тут замало* («День», 13. 03. 2018). Порівнюючи такого зразка лексеми із їхніми аналітичними корелятами *прислівник міри і ступеня + самостійна частина мови* (пор.: *замало і дуже (надто та ін.) мало*), К. Г. Городенська вважає, що домінанту становлять одиниці, у яких «типovими

виразниками значення надмірного та неповного ступеня вияву ознаки є словотворчі префікси й суфікси, тобто синтетичні засоби» [3, 304]. Прислівник *замало*, на відміну від проаналізованих вище числівників *мало*, *небагато*, *кілька*, *декілька*, виявляє найбільше предикативне спрямування. Наприклад: *Цих грошей було замало...* («День», 31. 07. 2018). Подекуди в контекстах неозначену семантику малого вияву реалізує приєднано-відмінкова форма відчислівникового іменника *десяток*. Специфіка такої сполуки полягає в тому, що вона засвідчує виразний значеннєвий зсув у функційно-семантичну площину означеності, наприклад: *У мене їх (ложок. – І. П.) ось іще з десяток...* («День», 09. 11. 2002). На нашу думку, особного коментаря потребує предикатна синтаксема, репрезентована сполукою *кілька сотень*. Маркування кількох сотень, безперечно, засвідчує значну неокреслену кількість когось чи чогось. Проте зрідка подибуємо семантичні зрушення в бік експлікації невеликої кількості, про що свідчать конструкції на зразок *...а народу – всього кілька сотень* («День», 20. 11. 2017), де вказану семантику увиразнює модифікатор *всього*.

У науковій літературі за аналізу мовних одиниць зі значенням квантитативності лінгвісти звертають увагу на предикати зі «зв'язковими елементами, серед яких дієслівні невластиві зв'язки *становити*, *дорівнювати*, *досягати/досягнути*, *налічувати*, *нараховувати*, *сягати/сягнути* та ін., та числівниково-іменниковою сполукою» [4, 100]. Окрім К. Г. Городенської, близькі міркування висловлюють також Н. М. Костусяк [8, 258, 260], О. Г. Межов [10, 112–113, 134] та ін. Схарактеризовані дослідниками моделі трапляються також у межах неозначено-кількісних предикатів аналізованого зразка, наприклад: *Розширений звіт нараховує кілька модулів...* («День», 04. 05. 2006).

Мовленнєве вираження незначної, чітко не визначеної невеликої сукупності чогось подекуди пов'язане із синкретичними неозначено-емоційними одиницями. Такі виражальні засоби мають статус вторинних, неспеціалізованих. Послугуючись ними, «мовець сигналізує про свій особливий емоційний стан, прагне якомога експресивніше передати його співрозмовникові, щоб певним чином вплинути на його поведінку» [1, 45]. Зазначене навантаження якразво проступає за умови функціонування вказаних мовних одиниць у мас-медійному просторі, де автори, використовуючи доступну та просту форми викладу, прагнуть реалізувати заплановані комунікативні стратегії, привернути увагу читача й водночас вплинути на нього, викликати певні емоції. Як відомо, емоційно-оцінне навантаження лексем чи їхніх сполук зазвичай розглядають в аспекті позитиву / негативу. Джерельна база засвідчує, що використані в тексті вторинні засоби маркування неозначено-малого вияву часто виявляють супровідну негативну конотацію, зокрема обурення, образу, розчарування, досаду. Наприклад: *...у те, що грошей в обріз, повірити неважко* («День», 30. 09. 2003); *Загалом творів про художників, тим більше – іноземних, тим більше – випущених на Україні – кіт наплакав* («День», 10. 12. 2005);

2) достатній для чогось неозначено-кількісний вияв предметів, істот та ін. У реалізації такої семантики беруть участь засвідчені в предикативній площині прислівники *досить*, *достатньо*, *удосталь (вдосталь)*. Зазначені лексеми з огляду на свій значеннєвий потенціал становлять своєрідну проміжну зону між першою групою та третьою, про яку йтиметься далі: *...газу на морози <...> досить* («День», 17. 03. 2018); *Озброєння й техніки достатньо...* («День», 24. 05. 2017); *Масової книжки у нас удосталь* («День», 28. 04. 2017);

3) на велику, подекуди надто велику недиференційовану, точно не визначену кількість когось чи чогось. Такий семантичний потенціал виявляють предикати на зразок *багато*, *чимало*, *кілька-десять*, *кількасот*, *безліч*, *сотні*, *тисячі*, *мільйони*, *мільярди*. Наприклад: *А їх (друзів. – І. П.) у Бориса було багато* («День», 04. 11. 2017); *На палубах кораблів було безліч раніше невідомих науці морських створінь* («День», 27. 02. 2008); *Їх (людей. – І. П.) сотні...* («День», 02. 01. 2014); *...їх (українців. – І. П.) тисячі...* («День», 28. 01. 2010). Аналізовані ознакові слова споріднене з предикатами першої підгрупи наявність напівзв'язок *становити*, *дорівнювати*, *досягати/досягнути*, *налічувати*, *нараховувати*, *сягати/сягнути* та ін.: *Вражаюча колекція археологічних артефактів, що нараховує кілька десятків тисяч знахідок, презентує Звенигород...* («День», 03. 08. 2018). Крім неозначено-кількісних числівників, можуть траплятися поєднання інших частин мови, наприклад: *...кількість порушень сягає тризначних чисел* («День», 08. 07. 2018); *Ікона належить до хрестоматійних пам'яток в історії українського мистецтва, а бібліографія його налічує десятки позицій...* («День», 15. 03. 2015). Спрямування до означеності експлікують предикати, структуровані означено-кількісними, рідше – дробовими числівниками чи відчислівниковими субстантивами. Водночас розгляду їх у межах категорійної зони неозначеності сприяють компоненти, що вказують на неточність, приблизність: *близько*, *понад* та ін. Наприклад: *...іранський Telegram нараховує близько 40 млн. користувачів* («День», 31. 03. 2018); *На сьогодні колекція пам'яток <...> нараховує понад 3,5 тисячі предметів* («День», 23. 04. 2018). Як і в першій підгрупі, предикати цього різновиду також подекуди виявляють супровідне емоційне забарвлення, указуючи на надмір чогось, наявність чогось ущерт, більш ніж достатньо: *Дітей тут – як маку!* («День», 04. 04. 1998); *От раніше зірок було видимо-невидимо!* («День», 18. 02. 2000).

До цієї підгрупи з огляду на семантичний потенціал варто зарахувати дієслівні предикати на позначення «надмірного кількісного збільшення осіб, тварин, предметів, явищ докількілля, що досягається, крім семантики дієслова, родовим партитивного суб'єкта і експресивністю конструкцій» [10, 119]. О. Г. Межов кваліфікує їх як динамічно-квантитативні [10, 105–106]. Наприклад: *Понаїхало міліції, пожежних, «швидкої»...* («Газета по-українськи», 22. 01. 2013).

Окрему групу становлять предикати, які вказують на більший (найбільший) чи менший (найменший)

неозначено-кількісний вияв чогось порівняно з іншим предметом чи їхньою сукупністю. Репрезентанти такої семантики обмежені словами *менше, найменше, більше, найбільше*, отож корелюють з одиницями відповідно першої та третьої підгруп предикатів неозначено-кількісної ознаки. Поділяємо міркування тих лінгвістів, які вказані компоненти вважають маркерами предикатів кількості-відношення й пов'язують їх із категорією ступенів порівняння [9]. Водночас, на нашу думку, потребує деякого уточнення термінологічний апарат, використовуваний для маркування цього різновиду синтаксем. Оскільки вони реалізують не чітко виражену семантику, то це дає підстави позначити їх терміном *предикати неозначеної кількості-відношення*. Окреслюючи семантику вищого ступеня порівняння, Н. М. Костусяк наголошує, що пов'язані з ним слова виражають більшу міру вияву ознаки в одного її носія порівняно з іншим чи в того самого її носія, але в інший момент часу [7, 55]. Суперлативні форми експлікують найбільшу міру вияву ознаки серед певної, чітко окресленої сукупності її носіїв, серед усіх можливих її носіїв чи без зіставлення з іншими її носіями (елятивне значення) [7, 93–94]. Усі виділені й проаналізовані дослідницею семантичні відтінки виявляють стосунок до предикатів неозначеної кількості-відношення, проте найменш представлені синтаксеми найвищого ступеня з елятивним значенням: *...за лаштунками ховаються ще тьма скрипалів, юридивих і філософів, і їх там більше, аніж нас у залі* («День», 05. 07. 2018); *...звернень стає більше* («Газета по-українськи», 23. 10. 2018); *Українців найбільше серед нових іммігрантів у Чехії і Польщі* («Українська правда», 20. 11. 2012).

Семантико-синтаксичний акцент на потенційній здатності предикатів окресленого різновиду спонукає до опису прогнозованих ними субстанційних синтаксем. Для усіх підгруп слів неозначено-кількісної ознаки характерна певна спільність, оскільки вони потребують тільки одного лівобічного облігаторного компонента – суб'єкта, наприклад: *...таких книжок завжди було багато...* («День», 24. 09. 2018); *Валюти на українському ринку достатньо...* («День», 25. 02. 2015); *Людей понаходилося...* («Газета по-українськи», 25. 04. 2015); *А вуйків понаїхало* («Газета по-українськи», 22. 08. 2011); *Українська добровольча армія нараховує майже півтисячі бійців* («Газета по-українськи», 19. 10. 2018). Від них відрізняються предикати неозначеної кількості-відношення, які прогнозують, окрім суб'єктної, об'єктну синтаксему, наприклад: *Київ було більше від одеситів; ...серед розстріляних найбільше євреїв* («День», 02. 10. 2012).

Проаналізовані предикатні синтаксеми на формально-синтаксичному підрівні зазвичай корелюють зі складеними іменними присудками, зокрема їхньою числівниковою, прислівниковою та іменниковою моделями, наприклад: *Земля волає про спочинок, а нам все мало...* («День», 11. 08. 2017); *...декількох вогнищ достатньо...* («Газета по-українськи», 24. 10. 2018); *Їх (українських солдатів. – І. П.) тисячі...* («День», 23. 04. 2015);

...українських фільмів стало більше («Газета по-українськи», 24. 10. 2018). У головних компонентах такого зразка зв'язковий компонент може мати нульовий вияв або його реалізують одиниці *бути, ставати/стати* та ін. Периферію формують транспоновані зі сфери дієслова напівзв'язки *налічувати, нараховувати, сягати/сягнути* тощо: *Вартість найдорожчих(ноутбуків. – І. П.) сягає більш ніж 100 тис. грн.* («Газета по-українськи», 22. 06. 2018). Зрідка натрапляємо на маркери з неозначеною семантикою, на формально-синтаксичному підрівні представлені простим дієслівним присудком, наприклад: *Саме в ювілей наїхало безліч людей* («День», 16. 01. 2003). Обидва різновиди зв'язкових компонентів реалізують низку морфологічних категорійних значень, зокрема часу, способу, у деяких випадках виду й особи, наприклад: *...наїхало багато пожежних машин* («День», 13. 01. 2017); *Фонд нараховує більше 450 шкіль* («Газета по-українськи», 09. 10. 2018); *Допоки політика буде прибутковим видом діяльності, жінок у ній буде мало...* («День», 04. 04. 2003). Розглянуті присудкові компоненти споріднює їхній предикативний зв'язок із підметом, експлікованим називним чи родовим відмінками. Принагідно зазначимо, що ми сповідуємо концепцію тих науковців, які, крім називного, маркером підметової сфери вважають родовий [2, 111; 9, 6]. Така інтерпретація формального вираження лівобічного головного члена речення, на переконання Н. М. Костусяк, «відбиває еволюцію поглядів на морфологічне маркування зазначеної формально-синтаксичної позиції через відкинення поширених у традиційній лінгвістиці стереотипів про називний відмінок, що тривалий час вважали єдиним репрезентантом цього головного члена речення» [9, 6]. З огляду на структурні параметри підмети можуть бути простими та складеними, пор.: *...їжі теж удо-сталь* («День», 18. 05. 2018); *Молока стає більше* («Газета по-українськи», 22. 10. 2018) і *...пам'ятаю, скільки представників спецслужб наїхало у село...* («День», 06. 05. 2008). Керовані члени речення засвідчені в конструкціях, модельованих ступеньованими одиницями неозначеної семантики. У такому разі семантично передбачені компаративом правобічні компоненти маркують аналітичні сполуки *від* + родовий відмінок, *за* + знахідний відмінок, *порівняно з* + орудний відмінок, еквівалент керованого члена речення – підрядна порівняльна частина, приєднана сполучниками *ніж* чи *як*, або вони мають нульовий вияв: *Тролейбусів менше від маришруток; Студентів більше за викладачів; Першокурсників більше порівняно з випускниками; ...будівель стало більше* («Газета по-українськи», 26. 10. 2018). Досліджена джерельна база засвідчила деяке порушення норм функціонування компаративних прислівників. Наприклад, у контексті *Найчастіше про бажання переїзду за кордон зазначали учасники дослідження віком до 35 років. Серед них більше чоловіків* («Українська правда», 15. 03. 2018) предикат *більше* потрібно замінити на *найбільше*, оскільки він реалізує порівняння неозначено-кількісного вияву суб'єкта не з одним

об'єктом, а з їхньою сукупністю (учасниками), а це, як відомо, є кваліфікаційною ознакою суперлативів. Значно частіше імпліцитне вираження характерне для керованих членів речення, підпорядкованих суперлативним присудкам, зрідка їх репрезентують аналітичні одиниці на зразок з (із), серед + родовий відмінок, у (в), на + місцевий відмінок: *Фальшивих гривень найбільше серед соток* («Газета по-українськи», 11. 07. 2012); *Дівчат найбільше на факультеті*.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Отже, до предикатів неозначеної кількості належать: 1) предикати неозначено-кількісної ознаки, які маркують точно не окреслену

кількість предметів, явищ, процесів тощо, відбиваючи градацію від їхньої невеликої до надто великої сукупності, і які для реалізації свого змісту потребують тільки суб'єкта-підмета; 2) предикати неозначеної кількості-відношення, які вказують на більший (найбільший) чи менший (найменший) вияв когось (чогось) порівняно з іншим предметом або їхньою сукупністю і прогнозують суб'єкту й об'єкту синтаксеми. На формально-синтаксичному підрівні такі ознакові слова співвідносні переважно зі складеним іменним присудком, рідше – простим дієслівним. Перспективу дослідження вбачаємо в докладному вивченні семантико-синтаксичної та формально-синтаксичної спеціалізації предикатів неозначеної кількісно-вікової ознаки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баган М. П. Категорія заперечення в українській мові: функціонально-семантичні та етнолінгвістичні вияви : [монографія] / М. П. Баган. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 376 с.
2. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови : [монографія] / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1992. – 222 с.
3. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови : [академ. граматики української мови] / Іван Вихованець, Катерина Городенська. – К. : Університетське вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
4. Городенська К. Г. Кореляція синтаксичних категорій предикатності і предикативності в українській мові / К. Г. Городенська // Проблеми сучасної функційно-категорійної граматики : [зб. наук. праць на пошану члена-кореспондента НАН України Івана Романовича Вихованця / укл. : А. Загнітко (наук. ред.) та ін.]. – Донецьк : Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. – С. 89–105.
5. Кавера Н. В. Семантична типологія предикатів стану : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. В. Кавера. – К., 2008. – 22 с.
6. Ківшик Н. М. Семантична диференціація предикатів кількості / Н. М. Ківшик // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика» : [зб. наук. праць]. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. – Вип. VI. – С. 43–49.
7. Костусяк Н. М. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників : [монографія] / Н. М. Костусяк. – Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2002. – 179 с.
8. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови : [монографія] / Н. М. Костусяк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 452 с.
9. Костусяк Н. М. Формально-синтаксична валентність синтаксично вербалізованих відчислівникових дериватів / Н. М. Костусяк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство) : [зб. наук. праць / гол. ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ВДПУ, 2013. – Вип. 18. – С. 3–9.
10. Межов О. Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць : [монографія] / О. Г. Межов. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 464 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Газета по-українськи, м. Київ. 2011–2018.
День (щотижнева всеукраїнська газета), м. Київ. 1998–2018
Українська правда (Інтернет-газета). 2012–2018.